

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

25 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Nicolae Gordilă,
Judecători – Liliana Catan, Iurie Diaconu, Ion Guzun și Maria Ghervas,
judecând, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în
Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Grigore Botnaru, împotriva sentinței
Judecătoriei Călărași din 25 octombrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de
Apel Chișinău din 27 mai 2014, în cauza penală în privința lui:

Batîr Gheorghii Stepan, născut la 04
august 1967, originar și domiciliat în satul
Horodiște, r-nul Călărași;

Termenul de examinare a cauzei:

- prima instanță- 11.01.2013-25.10.2013;
- instanța de apel: 06.12.2013-27.05.2014;
- instanța de recurs ordinar: 22.08.2014-25.11.2014.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Călărași din 25 octombrie 2013, Batîr Gheorghii a fost condamnat:

- în baza art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal la 4 (patru) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activității sau funcții care implică gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 5 (cinci) ani;

- în baza art. 27, 325 alin. (1) Cod penal la 1 (unu) an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și amendă în mărime de 1000 (una mie) unități convenționale.

În baza art. 84 alin. (3) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, inculpatului i s-a stabilit pedeapsă definitivă de 5 (cinci) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activității sau funcții care implică gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 5 (cinci) ani și amendă în mărime de 1000 (una mie) unități convenționale, ce constituie 20 000 lei.

Conform art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

2. Prima instanță a reținut, că Batîr Gheorghii în perioada martie 2012 pînă la 21.08.2012, a cultivat ilegal în grădina pe care o îngrijea, dar aparținea vecinei Ecaterina Batîr situată în s. Horodiște, r-nul Călărași, 320 plante de cînepă (cannabis) în stare verde de vegetație și într-un copac din gospodăria vizată au fost depistate fiind agățate 45 de plante de cannabis în stare uscată, care conform raportului de expertiză chimică nr. 63 din 22 august 2012, se atribuie la categoria substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit precum și cantitățile acestora aprobată prin Hotărîrea Guvernului RM, nr. 79 din 23 ianuarie 2006, se atribuie la substanțe narcotice în proporții deosebit de mari.

Aceste acțiuni ale inculpatului Batîr Gheorghe au fost încadrate în baza art. 217 alin. 4 lit. b) Cod penal - adică cultivarea ilegală și păstrarea plantelor care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, săvîrșite în proporții deosebit de mari fără scop de înstrăinare.

Tot el, la 21.08.2012, în jurul orei 18.00, urmărind scopul de a influența pe ofițerul de urmărire penală a CPR Călărași, V. Baban să adopte o decizie favorabilă urmare a depistării unei cantități de plante de cînepă în gospodăria cet. Batîr Ecaterina situată în Horodiște, r-nul Călărași, s-a întîlnit confidențial pe teritoriu adiacent ÎI "Caiudin Angela" situată în s. Horodiște, r-nul Călărași, cu ofițerul de urmărire penală a CPR Călărași V. Baban și IPC CPR Călărași M. Zagorodnii și Chira Oleg în cadrul căreia le-a propus și le-a oferit suma de 14 000 lei, pentru a soluționa pozitiv cazul dat și eliberarea lui de răspundere, însă din cauze independente de voința făptuitorului aceasta nu și-a produs efectul, deoarece a fost prins în flagrant de către colaboratorii de poliție.

Aceste acțiuni ale inculpatului Batîr Gheorghe au fost încadrate în baza art. 27, 325 alin. (1) Cod penal - adică tentativă de promisiune, oferire unei persoane cu funcție de răspundere, personal, de bunuri enumerate în art. 324 Cod penal, în scopurile indicate la același articol.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către procuror, solicitînd casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Batîr Gheorghe să fie recunoscut culpabil de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin.(4) lit. d) Cod penal și a-i numi pedeapsă de 7 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități sau funcții care implică gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 5 ani.

În baza art. 27, 335 alin.(1) Cod penal, a-i numi pedeapsă 3 ani închisoare cu amendă în mărime de 1000 unități convenționale, adică 20 000 lei.

În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, a-i numi pedeapsa definitivă - 9 ani închisoare cu executarea în penitenciar închis.

Acuzatorul de stat, prin apelul depus, a criticat sentința sub aspectul recalificării incorecte a acțiunilor inculpatului de la art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal la art. 217 alin. 4 lit. b) Cod penal invocând, că volumul mare de cânepă în stare verde de vegetație dar și plantele de cannabis uscate ridicate din gospodăria ce aparține lui Batîr Ecaterina, cultivate și păstrate de Batîr Gheorghe demonstrează faptul că inculpatul este implicat în circulația ilegală de droguri și obținerea de profit.

O altă critică invocată de către acuzatorul de stat este aplicarea art. 90 Cod penal, pedeapsa fiind una inechitabilă în raport cu faptele comise și cu comportamentul inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 mai 2014 a fost respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Instanța de apel și-a argumentat soluția prin aceea că, starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței care cuprinde elementele definiției condamnării prevăzute de articolul 394 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală.

În acest context, nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor, instanța de apel fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței, iar concluzia acesteia fiind una corectă privind determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune prevăzute la art.217 alin. 4 lit. b) Cod penal: cultivarea ilegală și păstrarea a plantelor care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, săvârșite în proporții deosebit de mari fără scop de înstrăinare și art. 27, 325 alin. (1) Cod penal: tentativă de promisiune, oferire unei persoane cu funcție de răspundere, personal, de bunuri enumerate în art. 324 Cod penal, în scopurile indicate la același articol.

Argumentul invocat de acuzare precum că volumul mare de cânepă în stare verde de vegetație dar și plantele de cannabis uscate ridicate din gospodăria ce aparține lui Batîr Ecaterina, cultivate și păstrate de Batîr Gheorghe demonstrează faptul că inculpatul este implicat în circulația ilegală de droguri și obținerea de profit nu poate fi reținut or, aceste circumstanțe nu dovedesc faptul că Batîr Gheorghe a cultivat și păstrat plantele care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, urmărind scopul înstrăinării acestora.

În acest sens, Colegiul a preluat concluzia instanței și menționează că cele invocate de către acuzare dovedesc faptul că în perioada lunii martie 2012 și pînă la 21 august 2012 inculpatul a cultivat și a păstrat plantele care conțin substanțe narcotice, în proporții deosebit de mari fără scop de înstrăinare.

Prin urmare, nu există temei pentru recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal.

Cît privește pedeapsa aplicată, care constituie la fel obiectul apelului acuzatorului de stat, Colegiul penal a reținut faptul că, sentința cuprinde elementele definiției condamnării, prevăzute de art. 394 alin. (2) Cod de procedură penală.

Colegiul penal a reținut că, criticele formulate de apelant prin care se susține că instanța de fond la stabilirea pedepsei inculpatului a ignorat prevederile art. 61, 75 Cod penal, sunt nefondate, or, instanța de fond le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă și sentința întru totul corespunde prevederilor art. 394 alin. (2) Cod de procedură penală, soluție, pe care instanța de apel și-a însușit-o pe deplin și a cărei reluare nu s-a impus.

Cu privire la cerința apelantului privind executarea reală a pedepsei cu închisoare, se menționează că nu poate fi primită, în condițiile în care sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 90 Cod penal, care reglementează condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, considerînd-o de către Colegiul, drept una echitabilă, ținînd cont de circumstanțele cauzei.

La acest capitol Colegiul a remarcat, că pedeapsa este echitabilă cînd ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvîrșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Astfel, față de toate aspectele expuse Colegiul a concluzionat că nu se impune reconsiderarea pedepsei aplicate inculpatului sub nici un aspect, respectiv al înăspririi pedepsei prin operațiunea de individualizare, iar hotărîrea pronunțată asigură sub acest aspect echilibrul dintre gravitatea faptei și pedeapsa aplicată așa încît constată că pedeapsa a fost corect individualizată, motiv pentru care față de toate motivele de apel formulate și analizate în cauză, Colegiul a respins ca nefondat apelul formulat.

5. Hotărîrea nominalizată este atacată cu recurs ordinar de către procuror, invocînd temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatul să fie condamnat cu menținerea pedepsei aplicate de prima instanță, însă cu excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

Recurentul în recursul său a declarat că, instanța de apel la emiterea deciziei sale a ignorat prevederile art. art. 61, 75 Cod penal, de aceea concluziile în partea individualizării pedepsei sunt greșite și în contradicție cu probatoriul administrat la etapa urmăririi penale și la cercetarea judecătorească, și totodată nu s-a ținut cont de gradul de pericol social al infracțiunilor comise, cu atît mai mult, că inculpatul vina nu a recunoscut-o, iar cele expuse vorbesc despre personalitatea acestuia și de comportamentul lui pînă și după săvîrșirea infracțiunii.

Astfel, acuzarea consideră că soluția instanței de fond și a instanței de apel nu cuprind motive pe care se întemeiază aplicîndu-i inculpatului pedeapsă penală în alte limite decît cele prevăzute de lege.

6. Asupra recursului a depus referință avocatul Sanduța Victoria în numele inculpatului, prin care s-a expus pentru respingerea recursului, deoarece instanța de apel a emis o soluție legală și întemeiată, iar pedeapsa aplicată este una echitabilă și justă.

7. Verificînd argumentele invocate în recursul declarat în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis reieşind din următoarele motive.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanţa este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parţială a hotărîrii atacate şi să rejudece cauza, cu pronunţarea unei noi hotărîri, dacă nu se agravează situaţia condamnatului.

Or, instanţa de recurs poate să intervină în soluţia instanţei de apel, inclusiv şi să o caseze parţial, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărîri ilegale.

Conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanţa de apel judecînd apelul, verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanţă, conform materialelor din cauza penală, şi în baza oricăror probe noi prezentate instanţei de apel.

În recursul ordinar declarat de acuzatorul de stat se semnalizează temeiurile prevăzute în art. 427 alin.(1) pct. 6) şi 10) Cod de procedură penală şi din conţinutul acestuia rezultă că procurorul nu este de accord cu decizia instanţei de apel în latura stabilirii pedepsei lui Batîr Gheorghii privind aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, considerînd-o neîntemeiată.

În acest sens, Colegiul lărgit consideră, că constatarea instanţei de apel: *„Colegiul apreciază că nu se impune reconsiderarea pedepsei aplicate inculpatului sub nici un aspect, respectiv al înăspririi pedepsei prin operaţiunea de individualizare, iar hotărîrea pronunţată asigură sub acest aspect justul echilibru dintre gravitatea faptei si pedeapsa aplicată așa încât constată că pedeapsa a fost corect individualizată”* este una neîntemeiată şi inadmisibilă, deoarece potrivit art. 90 Cod penal, instanţa de judecată poate dispune suspendarea condiţionată a executării pedepsei aplicate inculpatului, indicînd *numaidecît în hotărîre motivele* condamnării cu suspendare condiţionată a executării pedepsei.

Suspendarea condiţionată a executării pedepsei cu închisoarea depinde de întrunirea cumulativă a mai multor condiţii expres şi limitativ prevăzute de lege, care privesc, pe de o parte, pedeapsa aplicată şi natura infracţiunii – condiţii obiective, iar pe de altă parte, situaţia şi persoana infractorului – condiţii subiective.

Pentru a-şi formula convingerea, instanţa trebuie să efectueze o analiză completă a personalităţii inculpatului, urmărind în acest sens comportarea sa în viaţa socială, la locul de muncă, înainte şi după săvîrşirea faptei, în timpul judecăţii etc.

Mai mult, potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală şi un mijloc de corectare şi reeducare a condamnatului şi respectiv la rîndul său are drept scop restabilirea echităţii sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvîrşirii de noi infracţiuni atît din partea condamnatului, cît şi a altor persoane.

Conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

În atare împrejurări, Colegiul lărgit consideră că instanța de apel la emiterea soluției sale de menținere a sentinței instanței de fond privind stabilirea pedepsei lui Batîr Gheorghii, corect a statuat că scopul educativ și preventiv al pedepsei în privința inculpatului poate fi atins numai prin numirea unei pedepse cu închisoare situată în limita minimă prevăzută de legea penală și anume 5 ani, însă nemotivat a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate acestuia, pe când era obligată să indice în decizie motivele condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Din aceste considerente, Colegiul lărgit ajunge la concluzia că în prezenta cauză nu au fost stabilite careva circumstanțe pentru aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, iar restabilirea echității sociale, corectarea și reeducarea lui Batîr Gheorghii este posibilă numai în condiții de izolare a lui de societate, avîndu-se în vedere datele ce-l caracterizează pe inculpat, gravitatea infracțiunii comise și scopul pedepsei penale de a preveni săvârșirea de noi infracțiuni, atît din partea inculpatului, cît și a altor persoane.

În această situație instanța de recurs, găsind întemeiate motivele recursului, va constata neîntemeiată măsura suspendării condiționate a pedepsei, fiind în drept să o excludă și nefiind considerat că prin această soluție s-a înrăutățit situația condamnatului.

Potrivit art. 425 Cod de procedură penală, instanța de recurs soluționînd cauza, nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana în favoarea căreia a fost declarat recurs.

Aceste prevederi nu trezesc probleme de interpretare în cazul dacă în cauza penală s-au adoptat soluții, inclusiv de către instanța de apel, prin care la individualizarea pedepsei, s-au aplicat greșit prevederile art. 90 Cod penal, la judecarea cauzei în ordine de recurs, la recursul condamnatului, situația acestuia în ce privește excluderea suspendării condiționate a executării pedepsei numite, deși necorespunzătoare prevederilor legale, nu va putea fi înrăutățită.

Însă, prevederea legală de neîn răutățire a situației inculpatului (condamnatului), nu poate fi menținută atunci cînd soluția instanței de apel este atacată cu recurs de către o altă parte a procesului penal – de către procuror, în partea aplicării greșite a art. 90 Cod penal.

Prin urmare, recursul procurorului urmează a fi admis și casată parțial decizia instanței de apel în partea stabilirii pedepsei lui Batîr Gheorghii.

8. În conformitate cu art. 434, art. 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Grigore Botnaru, casează în partea stabilirii pedepsei sentința Judecătorei Călărași din 25 octombrie 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 mai 2014, în cauza penală în privința lui Batîr Gheorghii, rejudecă cauza, pronunțînd o nouă hotărîre, conform căreia exclude aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Batîr Gheorghii se consideră condamnat:

- în baza art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal la 4 (patru) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități sau funcții care implică gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 5 (cinci) ani;

- în baza art. 27, 325 alin. (1) Cod penal la 1 (unu) an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu amendă în mărime de 1000 (una mie) unități convenționale.

Conform art. 84 alin. (3) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, a-i stabili lui Batîr Gheorghii pedeapsă definitivă de 5 (cinci) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activități sau funcții care implică gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 5 (cinci) ani, cu amendă în mărime de 1000 (una mie) unități convenționale, ce constituie 20 000 lei.

Termenul de executare a pedepsei se va calcula din ziua reținerii lui Batîr Gheorghii.

În rest, se mențin prevederile hotărîrilor atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată publicată la 16 decembrie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun

Maria Ghervas